

Fordelingseffekter af krisepolitik

Hvem betaler for krisen?

En samlet beregning af Forårspakke 2.0 og Genopretningspakken, som er en væsentlig del af regeringens økonomiske krisestyring, viser, at langt de fleste familier får et tab på disse ændringer. Det gælder dog ikke de ti pct. rigeste, der samlet får en gevinst. De almindelige lønmodtagere, som får et tab fra pakkerne, er også dem der rammes hårdest af forringelsen af efterlønnen, mens de rigeste i langt mindre grad bruger efterlønsordningen og derfor går helt fri af krisepolitikken.

af Chefanalytiker **Jonas Schytz Juul**

5. juni 2011

Analysens hovedkonklusioner

- Ovenpå den økonomiske krise er skatter og afgifter blevet ændret af flere omgange. I 2010 startede indfasningen af Forårspakke 2.0, og i 2011 starter indfasningen af Genopretningspakken. Disse pakker ændrer skatterne hvert år frem mod 2020.
- Ændringerne i skatter og afgifter giver en nettogevinst på 10.000 kr. til de ti pct. rigeste, mens de ti pct. fattigste får et nettotab på 2.000 kr. Samlet får de 80 pct. med lavest indkomst et nettotab, mens de 20 pct. med højest indkomst får en gevinst. Medregnes besparelser på den offentlige service er det kun de rigeste ti pct., der har fået en gevinst.
- Udover Forårspakke 2.0 og Genopretningspakken er der også indgået aftale om forringelse af efterlønnen. Denne aftale forringer vilkårene yderligere for de almindelige ufaglærte og faglærte lønmodtagere som både taber på krisepolitikken og får forringet efterlønnen.

Kontakt

Chefanalytiker

Jonas Schytz Juul

Tlf. 33 55 77 22

Mobil 30 29 11 07

jsj@ae.dk

Kommunikationsmedarbejder

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Hvem har betalt for krisen?

Danmark oplevede i 2009 en historisk stor negativ vækst som kom i kølvandet på finanskrisen. Siden krisens udbrud er der kommet en række politiske tiltag, der på forskellig vis har været et forsøg på at imødegå krisen. I første omgang blev Forårspakke 2.0 gennemført. Denne skattereform havde bl.a. til formål at stimulere økonomien, og i 2010 blev der givet massive skattelettelser, mens finansieringen af reformen langsomt bliver indfaset frem mod 2020. I anden omgang kom Genopretningspakken, der fra 2011 hæver skatterne og blev gennemført for at styrke de offentlige finanser. Tredje fase er den netop aftalte 2020-pakke, der bl.a. forringer efterlønnen over en årrække.

I denne analyse undersøges de fordelingsmæssige konsekvenser af denne krisestyring.

Første del af analysen belyser de fordelingsmæssige konsekvenser af Forårspakke 2.0 og Genopretningspakken. Anden del af analysen er fokuseret på efterlønnen.

Provenueffekter af Forårspakke 2.0 og Genopretningspakken

I tabel 1 er der vist en oversigt over provenueffekterne af Forårspakken og Genopretningspakken. Effekterne er vist både i 2014, hvor skatteændringerne i Genopretningspakken er fuldt indfaset, og i 2020 hvor reduktionen af børnefamilieydelsen er slået helt igennem og Forårspakke 2.0 er fuldt indfaset.

For det første ses det af tabellen, at Forårspakke 2.0 hæver skatter og afgifter med 2,5 mia. kr. i 2014, og med 6,5 mia. kr. i 2020. I dette beløb er der ikke medregnet forlængelsen af skattestoppet efter 2015. For det andet ses det, at Genopretningspakken giver et provenu på omkring 10 mia. kr. Dette kommer via en stigning i skatterne, reduktion i børnefamilieydelsen samt halvering af dagpengeperioden. Endelig er der bl.a. i Genopretningspakken vedtaget nulvækst i de offentlige budgetter, hvilket svarer til en reduktion i den offentlige service på 11,8 mia. kr. Disse tre elementer giver tilsammen et provenu på 24 mia. kr. i 2014 og 28,4 mia. kr. i 2020. Det er vist i tabel 1.

Tabel 1. Provenueffekter af Forårspakke 2.0 og Genopretningspakken		
	2014	2020
	Mia. kr.	
Forårspakke 2.0*	2,5	6,5
Genopretningspakke	9,9	10,1
I alt	12,4	16,6
Offentlig service**	11,8	11,8
I alt inkl. offentlig service	24,2	28,4

Anm.: *Forårspakke 2.0 er ekskl. forlængelsen af skattestoppet efter 2015. **Faldet i den offentlige service er målt i forhold til en årlig realvækstrate på 0,8 pct. Se også boks 1.

Kilde: AE på baggrund af Skatteministeriet, SAU 212 af 10. januar 2011, Finansministeriets 2020-plan og egne beregninger.

Af ovenstående tabel ses det, at skatter og afgifter netto er blevet hævet med de to pakker. Af dette skal der dog bemærkes, at der i beregningerne ikke indgår skattestoppet, Forårspakke 1.0 fra 2004 samt 2007-skatteaftalen, som alle har givet store skattelettelser. Medregnes disse elementer bliver der en nettoskattelettelse på knap 30 mia. kr. i både 2014 og 2020.

Kun en del af provenuet fra skatte- og afgiftsændringerne er fordelt på husholdningerne i beregningerne. En del af finansieringen af Forårspakke 2.0 ligger således på erhvervene i form af direkte afgifter på erhvervene og reduktion af erhvervsstøtteordninger. Disse elementer er ikke medregnet i fordelingen på husholdninger. Derudover kommer en del af finansieringen fra salg af CO2-kvoter, som heller ikke er medregnet i fordelingsberegningerne. Endelig er kun en del af de afgiftsstigninger som påvirker husholdningerne medregnet i fordelingen. Det betyder samlet, at der i fordelingsberegningerne regnes på en netto-skattelettelse for husholdningerne på 1,6 mia. kr. i 2014, og en netto skattestigning på 2,7 mia. kr. i 2020. Medregnes reduktionen i den offentlige service er der dog et samlet tab i 2014 for husholdningerne på godt 10 mia. kr., og på 14,5 mia. kr. i 2020. Det er vist i tabel 2.

Ud over ændringerne i skatter og afgifter er også stigningen i pensionstillægget, som var en del af Forårspakke 2.0 samt reduktionen af børnefamilieydelsen og halveringen af dagpengeperioden, som er en del af Genopretningspakken regnet med i fordelingen. Dette er beskrevet nærmere i boks 1.

Tabel 2. Provenu som er fordelt på husholdningerne i beregningerne

	2014	2020
	Mia. kr.	
Forårspakke 2.0*	-11,5	-7,4
Genopretningspakke	9,9	10,1
I alt	-1,6	2,7
Offentlig service**	11,8	11,8
I alt inkl. offentlig service	10,2	14,5

Anm: *Forårspakke 2.0 er ekskl. forlængelsen af skattestoppet efter 2015, og der er fordelt afgiftsstigninger på husholdningerne på knap 7,5 mia. kr. **Faldet i den offentlige service er målt i forhold til en årlig realvækstrate på 0,8 pct. Se også boks 1.

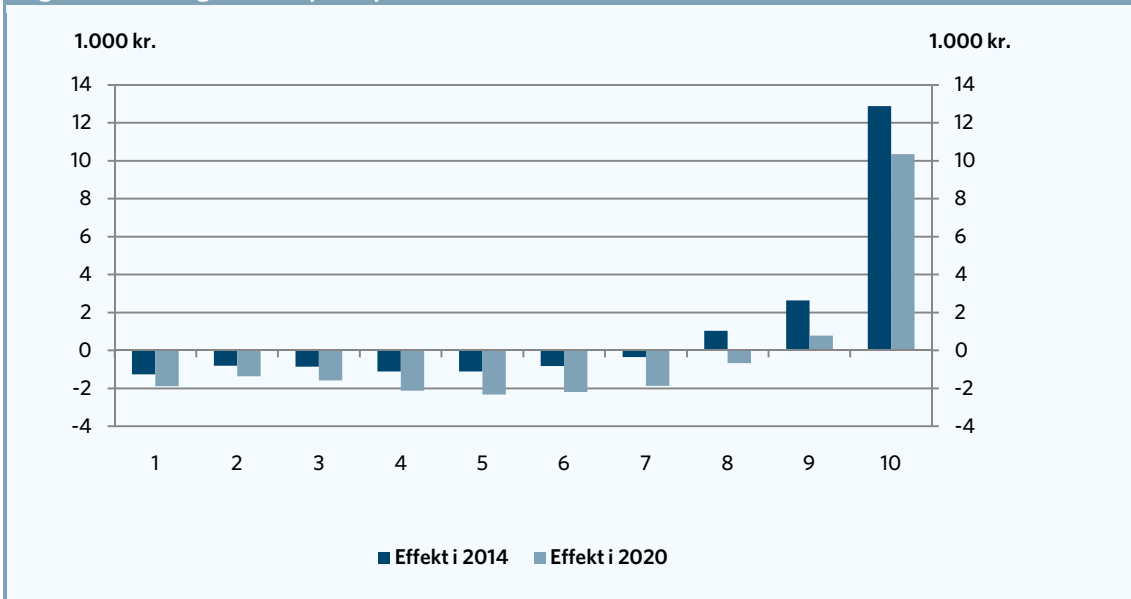
Kilde: AE på baggrund af Skatteministeriet, SAU 212 af 10. januar 2011 og beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det skal bemærkes, at fordelingsberegningerne adskiller sig fra Finansministeriets beregninger af de samlede skattelettelser i publikationen "Reformpakken 2020", april 2011. I denne publikation medregnes alle skatteændringer siden 2001, mens der her kun ses på skatteændringer fra 2010. Bl.a. medregnes skattestoppet ikke her, mens det er med i Finansministeriets beregninger. Derudover er en større del af afgifterne fordelt på husholdningerne i denne beregning, end i Finansministeriets beregning.

Kun de rigeste får en gevinst fra krisestyningen

I figur 1 er fordelingseffekterne af ændringerne i skatter, afgifter og overførsler illustreret. I figuren er hele den voksne befolkning opdelt i ti lige store grupper efter størrelsen af deres indkomst - en såkaldt decilfordeling. 1. decil er således de ti pct. fattigste, mens 10. decil er de ti pct. rigeste. Af figur 1 ses det, at langt de fleste indkomstgrupper i gennemsnit oplever et tab fra krisestyningen, mens kun de grupper med de højeste indkomster i gennemsnit får en gevinst. Således får de ti pct. fattigste et tab på knap 2.000 kr. i 2020, mens de ti pct. rigeste får en nettogevinst på omkring 10.000 kr. i 2020.

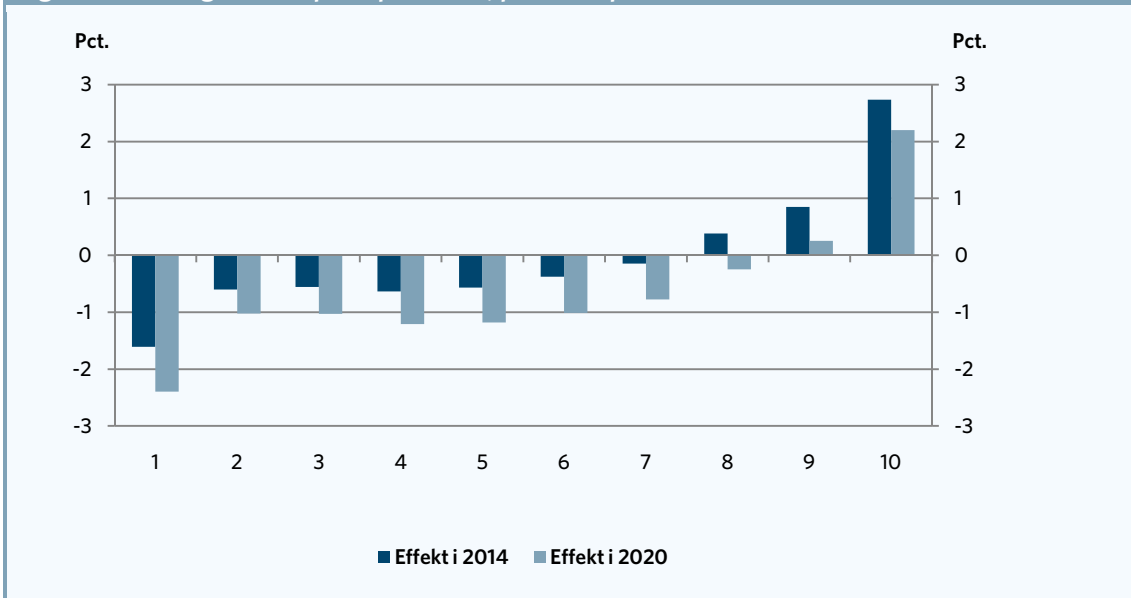
Figur 1. Fordelingseffekt opdelt på deciler

Anm.: Figuren viser fordelingseffekten af Genopretningspakken og Forårspakke 2.0 ekskl. forlængelsen af skattestoppet efter 2015, jf. boks 1.
Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Måler man effekten i forhold til indkomsten er der et stort tab for de personer med de laveste indkomster. De ti pct. fattigste får en tilbagegang i rådighedsbeløbet på næsten 2,5 pct. i 2020. Ser man på de ti pct. rigeste, så bliver deres fremgang på over 2 pct. i den disponible indkomst. Det er vist i figur 2.

Figur 2. Fordelingseffekt opdelt på deciler, pct. af disponibel indkomst

Anm.: Som figur 1.
Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Der er flere årsager til, at de rigeste får en gevinst mens de fattigste får et tab. Overordnet er det fordi, skattelettelserne er koncentreret i toppen af indkomstfordelingen, mens finansieringen er spredt mere jævnt ud, og endda i nogle tilfælde rammer bunden hårdest:

1. Skatter. En stor del af skattelettelserne i Forårspakke 2.0 blev givet ved at fjerne mellemskatten som giver en meget stor gevinst til de rigeste. Derudover giver stigningerne i topskattegrænsen også gevinster til dem med de højeste lønninger. Omvendt hentes der i Genopretningsspakken et stort provenu ind ved at reducere personfradraget, som rammer forholdsvis hårdt i bunden. Endelig reduceres de ligningsmæssige fradrag, og der er indført et loft over fradragsretten for faglige kontingenter, hvilket specielt rammer almindelige lønmodtagere.
2. Afgifter. En stor del af finansieringen af Forårspakke 2.0 kommer via øgede afgifter som typisk "vender den tunge ende nedad". Dvs. dem med lavest indkomster betaler relativt mest i øgede afgifter.
3. Overførsler. Reduktionen af børnefamilieydelsen rammer hårdt i bunden af indkomstfordelingen, og specielt familier med mange børn bliver ramt heraf dette element. Halveringen af dagpengeperioden rammer målrettet de ledige. Samlet er der dog en stigning i overførslerne, da pensionstillægget er blevet hævet og der er indført en grøn check.

Opdelingen af effekten i 2020 på skatter, afgifter og overførsler er vist i tabel 3.

Tabel 3. Opdeling af gevinst i 2020, deciler				
	Skatter	Afgifter	Overførsler*	I alt
1.000 kr.				
10 pct. fattigste	-1,3	-1,4	0,8	-1,9
2	-1,1	-1,6	1,4	-1,4
3	-1,2	-1,6	1,2	-1,6
4	-1,3	-1,8	1,0	-2,1
5	-1,3	-1,9	0,9	-2,3
6	-1,0	-2,0	0,8	-2,2
7	-0,3	-2,3	0,7	-1,9
8	0,7	-2,0	0,7	-0,7
9	2,5	-2,3	0,7	0,8
10 pct. rigeste	12,6	-2,6	0,4	10,3
Gennemsnit	0,8	-2,0	0,9	-0,3

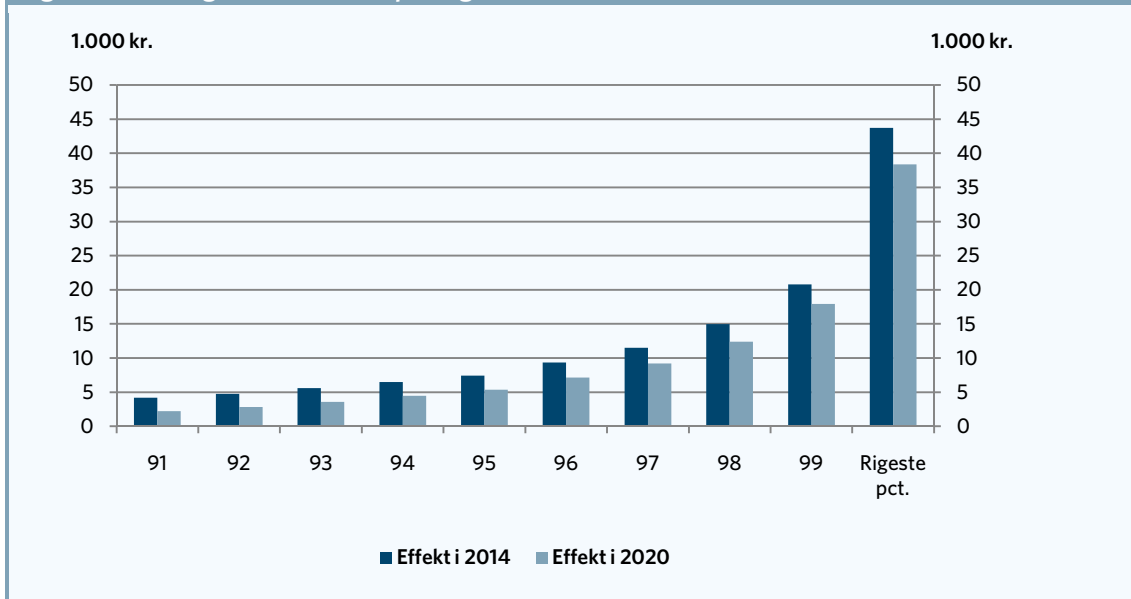
Anm: Som figur 1. * Ændringerne i overførsler er inkl. effekten af halvering af dagpengeperioden, reduktionen af børnefamilieydelsen, stigningen i pensionstillægget og indførelsen af den grønne check.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Stor gevinst for de allerigeste

Zoomer man helt ind på de rigeste ti pct. ser man, at gevinsten bliver større desto højere indkomsten er. Den allerigeste procent af befolkningen får således en gevinst på knap 45.000 kr. i 2014 og næsten 40.000 kr. i 2020. Det står i kontrast til de ti pct. fattigste, der i gennemsnit får et tab på næsten 2.000 kr. i 2020. Gevinsterne for de ti pct. rigeste er vist i figur 3.

Figur 3. Fordelingseffekt for de ti pct. rigeste

Anm.: Som figur 1.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Stor gevinst til topledere og lønmodtagere på højeste niveau - tab til ledige og kontant-hjælpsmodtagere

Fordeler man effekterne på socioøkonomisk baggrund ser man, at topledere får en samlet gevinst på 7.000 kr. i 2020. Også lønmodtagere på højeste niveau får i gennemsnit en gevinst. Lønmodtagere på grundniveau får derimod i gennemsnit et tab i 2020 på 1.200 kr.

De ledige står til klart det største tab. Det skyldes, at halveringen af dagpengeperioden målrettet rammer denne gruppe. Rent teknisk er dette fordelt proportionalt efter dagpengeudbetalingen i året. Dette følger samme metode som Finansministeriet har benyttet til at fordele effekterne af dette indgreb (jf. FIU, svar på spm. 179 af 14. juni 2010).

Fordelingen på socioøkonomisk status er vist i tabel 4.

Tabel 4. Fordelingseffekt på socioøkonomisk status, 1.000 kr.

	2014	2020
	1.000 kr.	
Selvstændig eller medhjælper	2,1	0,2
Topleder	9,7	7,0
Lønmodtager på højeste niveau	4,2	2,4
Lønmodtager på mellem niveau	1,9	0,2
Lønmodtager på grundniveau	0,4	-1,2
Ledige (arbejdsmarkedsparete)	-5,2	-6,4
Kontanthjælp (ikke arbejdsmarkedsparete)	-1,0	-1,6
Førtidspensionist	0,0	-0,6
Pensionist	0,7	0,3
Andre udenfor arbejdsstyrken	0,1	-1,1

Anm.: Som figur 1.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Alternativt til opdelingen på socioøkonomisk status kan man se på fordelingen på uddannelsesgrupper. Personer der kun har grundskolen som den højeste fuldførte uddannelse står i gennemsnit til et tab på 700 kr. i 2020 som følge af ændringerne. Personer med en lang videregående uddannelse får derimod en samlet gevinst på 5.000 kr. i 2020. Det er vist i tabel 5.

Tabel 5. Fordelingseffekt på uddannelse, 1.000 kr.

	Effekt i 2014	Effekt i 2020
	1.000 kr.	
Grundskole	0,3	-0,7
Gymnasial uddannelse	1,7	0,4
Erhvervsfaglig uddannelse	0,3	-1,1
Kort videregående uddannelse	1,1	-0,4
Mellemlang videregående uddannelse	1,7	0,2
Lang videregående uddannelse	7,0	5,0

Anm.: Som figur 1.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Skæv geografisk fordeling

Den skæve fordeling slår også igennem når man ser på den kommunale fordeling af skatteændringerne. De kommuner der oplever de største gennemsnitlige tab fra ændringerne er alle typiske udkantkommuner. De tre kommuner med de største gennemsnitlige tab er Læsø, Brønderslev og Langeland, hvor indbyggerne i gennemsnit taber omkring 2.000 kr. i 2020. De ti kommuner med de største tab er vist i tabel 6.

Tabel 6. Top ti kommuner med størst tab i 2020

Kommune	Gevinst i 2014	Gevinst i 2020
	1.000 kr.	
Læsø	-1,1	-2,2
Brønderslev	-0,6	-2,0
Langeland	-0,8	-1,9
Jammerbugt	-0,4	-1,8
Bornholm	-0,7	-1,8
Syddjurs	-0,2	-1,8
Vesthimmerlands	-0,4	-1,8
Samsø	-0,6	-1,7
Lolland	-0,5	-1,7
Hjørring	-0,3	-1,6

Anm.: Som figur 1.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

De ti kommuner med de største gevinster ligger typisk nord for København. Mens personer på Læsø i gennemsnit fik et tab på 2.200 kr., kan den gennemsnitlige person i Gentofte, Rudersdal og Hørsholm se frem til en nettogevinst på mellem 6.000-6.600 kr. i 2020. I tabel 7 er de ti kommuner med de største gevinster fra ændringerne vist. Udover Gentofte, Hørsholm og Rudersdal finder man bl.a. kommunerne Lyngby-Taarbæk, Allerød, Furesø, Frederiksberg og Dragør.

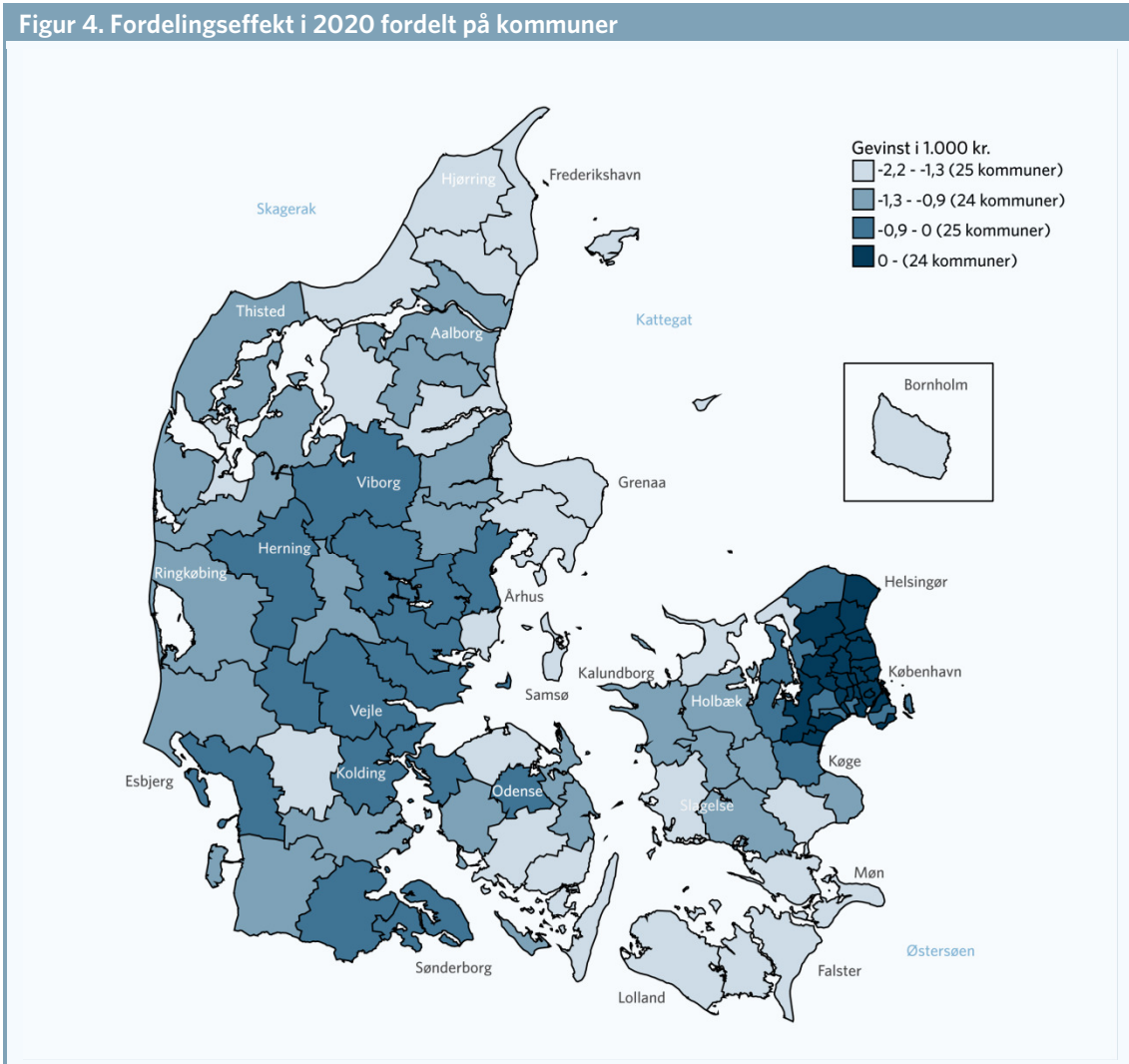
Tabel 7. Top ti kommuner med størst gevinst i 2020

Kommune	Gevinst i 2014	Gevinst i 2020
	1.000 kr.	
Gentofte	8,9	6,6
Hørsholm	8,7	6,3
Rudersdal	8,3	6,1
Lyngby-Taarbæk	5,2	3,7
Allerød	5,1	3,3
Furesø	4,8	3,2
Frederiksberg	3,4	2,3
Dragør	3,6	1,8
Fredensborg	3,4	1,7
Solrød	3,1	1,1

Anm.: Som figur 1.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Illustreres fordelingen mellem kommuner grafisk på et landkort er det meget tydeligt, at gevinsterne er koncentreret omkring København, mens udkantsområder som Lolland-Falster, Langeland og Nordjylland får de største gennemsnitlige tab. Det er vist i figur 4. Af figuren ses det også, at de eneste kommuner hvor indbyggerne i gennemsnit får en gevinst (de mørkeblå kommuner på kortet) er kommuner der ligger omkring København. I alle andre kommuner oplever indbyggerne i gennemsnit et tab fra reformerne.

Anm.: Som figur 1.
 Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Faldet i den offentlige service gør tabet endnu større for de fattigste

Udover ændringerne i skatter, afgifter og overførsler påvirker også nedgangen i den offentlige service husstandene. Finansministeriet har i Budgetredegørelsen 2007 vist hvordan den offentlige service bliver fordelt på indkomstdecilerne via sundhedsydelser, ældreomsorg, børnepasning, undervisning osv. Benytter man denne fordelingsnøgle kan besparelsen på den offentlige service på næsten 12 mia. kr. fordeles ud på indkomstdecilerne.

For de ti pct. fattigste giver faldet i den offentlige service udslag i et gennemsnitligt tab på 3.200 kr., hvilket kommer oveni tabet på næsten 2.000 kr. fra ændringer i skatter og afgifter. Samlet mister de ti pct. fattigste altså 5.100 kr. når faldet i den offentlige service medregnes. Også de ti pct. rigeste får et tab fra faldet i den offentlige service, men dette tab opvejer dog ikke gevinsten fra skattelettelserne, så de ti pct. rigeste står samlet til en gevinst på 7.700 kr. De ti pct. rigeste er samtidig den eneste indkomstgruppe der samlet får en gevinst, når både skatter, afgifter, overførsler og offentlig service medregnes. Det er vist i tabel 8.

Tabel 8. Fordelingsprofil inkl. fald i offentlig service, 2020

	Skatter, afgifter og overførsler i alt	Fald i offentlig service	I alt inkl. offentlig service
1.000 kr.			
10 pct. fattigste	-1,9	-3,2	-5,1
2	-1,4	-3,5	-4,9
3	-1,6	-3,4	-5,0
4	-2,1	-3,3	-5,4
5	-2,3	-3,1	-5,4
6	-2,2	-3,0	-5,2
7	-1,9	-2,9	-4,7
8	-0,7	-2,8	-3,4
9	0,8	-2,7	-1,9
10 pct. rigeste	10,3	-2,7	7,7
Gns	-0,3	-3,1	-3,3

Anm.: Som figur 1. Besparelsen i den offentlige service er fordelt ud fra fordelingsnøgle i Budgetredegørelse 2007, Finansministeriet.
 Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Boks 1. Metode til fordelingsberegning

Beregningsen illustrer de fordelingsmæssige konsekvenser af Forårspakke 2.0 og Genopretningspakken

- For Forårspakke 2.0 er ændringer i indkomstskattesystemet, pensionsloftet, multimediaskatten, mindre skatteplanlægning, indførelsen af den grønne check og pensionstillægget medregnet. Endelig er afgifter for omkring 7,5 mia. kr. fordelt på husholdninger. Det er kun en mindre del af finansieringen fra bl.a. afgifter, salg af CO2-kvoter og erhvervsbeskatning på omkring 20 mia. kr. som er indført med Forårspakke 2.0. Den del af Forårspakke 2.0 der vedrører forlængelsen af skattestoppet er ikke medregnet.
- For Genopretningspakken er fastfrysningen af beløbsgrænserne i tre år, begrænsningen af fradraget for fagforeningskontingenter og loftet over børnefamilieydelsen medregnet.
- Halveringen af dagpengeperioden er medregnet i fordelingsberegningerne, ved at fordele provenuet proportionalt med dagpengene. Det svarer til den metode Finansministeriet har benyttet, jf. FIU, svar på spørgsmål 179, 20. maj 2010: <http://www.ft.dk/samling/20091/almdel/fiu/pgf/7/spm/179/svar/725869/863802.pdf>. Denne metode kan dog undervurdere skævheden i halveringen af dagpengeperioden, da personer der er ledige i mere end 2 år er blandt de svageste ledige.
- Besparelsen i den offentlige service er fordelt efter fordelingsnøglen i Budgetredegørelse, maj 2007, Finansministeriet.

Fordelingen er vist husstandsækvivaleret, hvor der er taget højde for stordriftsfordele og omfordelinger inden for familier. Kun personer over 17 år er taget med.

Mange ufaglærte og faglærte går på efterløn

Ovenfor blev det illustreret, at mange ufaglærte og faglærte lønmodtagere oplever et samlet tab fra ændringerne i skatter og afgifter. Det er også typisk dem, der rammes af de aftalte forringelser af efterlønnen i regeringens 2020-pakke.

Blandt de personer, der gik på efterløn i 2008, var næsten 4 ud af 5 ufaglærte eller faglærte, mens kun 3 pct. havde en lang videregående uddannelse. Det fremgår nedenfor i tabel 9. Der er samtidig en klar tendens til, at det navnlig er ufaglærte, der vælger at gå på efterløn i en tidlig alder. Blandt de personer der gik på efterløn som 60-årig, var det således 36,4 pct., der var ufaglærte, mens ufaglærte kun udgjorde godt en fjerdedel af de personer, der gik på efterløn som 63 eller 64-årig. En del af den aftalte forringelse af efterlønnen er netop, at man fjerner efterlønnen i de første to år,

Tabel 9. Personer der overgår til efterløn i 2008 fordelt efter alder og uddannelse

	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år	I alt
			Pct.			
Ufaglært	36,4	31,7	26,1	27,0	25,7	31,0
Faglært	45,4	48,2	47,9	45,5	43,9	46,4
KVU	3,3	4,0	4,6	5,1	5,1	4,1
MVU	12,7	13,7	17,6	18,1	19,1	15,3
LVU	2,1	2,4	3,8	4,3	6,3	3,2
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: Personer med uoplyst uddannelse og gymnasial uddannelse indgår under ufaglært.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

At mange almindelige lønmodtagere benytter efterlønsordningen fremgår også, hvis man undersøger efterlønnernes tilknytning til arbejdsmarkedet i årene før de går på efterløn. Hele 55 pct. af efterlønnerne var lønmodtagere på laveste niveau før overgangen til efterløn, mens blot 2,5 pct. var topledere. Det er vist i tabel 10. Til sammenligning fremgik det ovenfor af tabel 4, at topledere i gennemsnit fik 7.000 kr. i gevinst fra skatteændringerne, mens lønmodtagere på laveste niveau får et gennemsnitlig tab på 1.200 kr.

Tabel 10. Socioøkonomisk status da efterlønnerne var i alderen 51-55 år

	Pct.
Selvstændig	6,2
Topledere	2,5
Lønmodtager på højeste niveau	8,8
Lønmodtager på mellem niveau	13,2
Lønmodtager på grundniveau	55,0
Ledig	5,1
Andre uden for beskæftigelse*	9,2
I alt	100,0

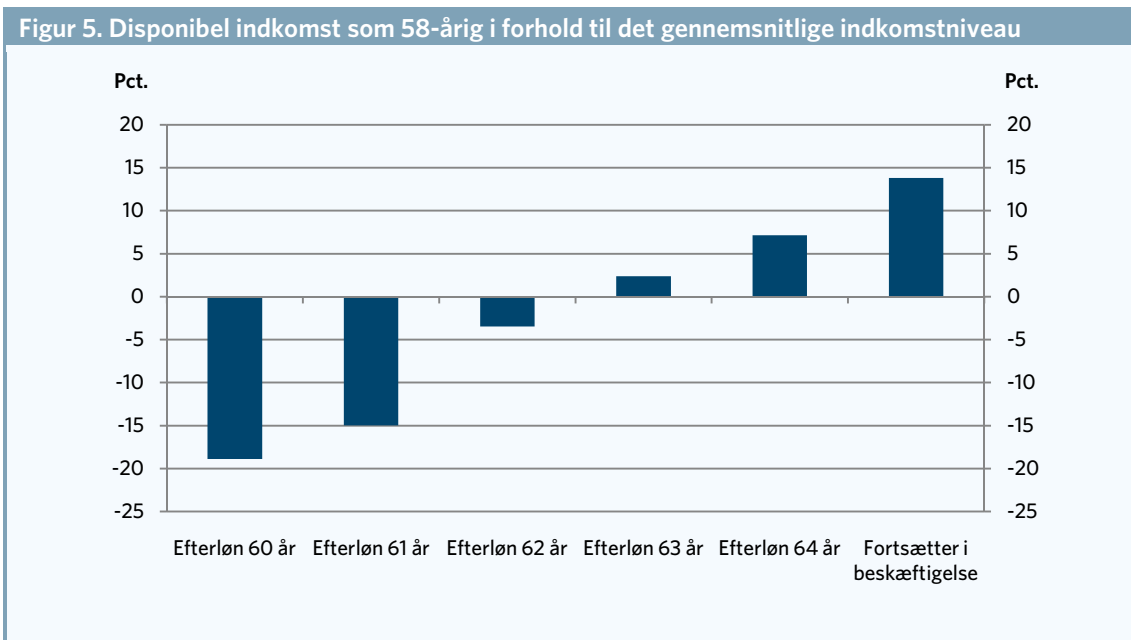
Anm.*: Indeholder bl.a. overgangsydelse og aktivering.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Lavindkomstgrupper går tidligt på efterløn

Der er en klar tendens til, at det overvejen er personer med forholdsvis lav indkomst der går på efterløn som 60-årige. Det er med andre ord fortrinsvis lavtlønnede der udnytter hele den 5-årige efterlønsperiode. Det fremgår af figur 5, der viser det relative indkomstniveau som 58-årig for forskellige grupper. Figuren viser bl.a. at personer der går på efterløn som 60-årige i gennemsnit har en disponibel indkomst som 58-årig der er knap 20 pct. lavere end gennemsnittet blandt alle 58-årige i beskæftigelse, mens personer der går på efterløn som 64-årige i gennemsnit har en indkomst der er 7 pct. større end gennemsnittet blandt 58-årige i beskæftigelse. Personer der fortsætter i beskæftigelse har til sammenligning en gennemsnitsindkomst der er 13 pct. højere end gennemsnittet for alle 58-årige i beskæftigelse.

Personer der vælger at overgå til efterløn har således generelt en lavere indkomst (før overgangen til efterløn) end personer der fortsætter i beskæftigelse – og det er navnlig personer der overgår til efterløn som 60-årig der har en forholdsvis lav indkomst.

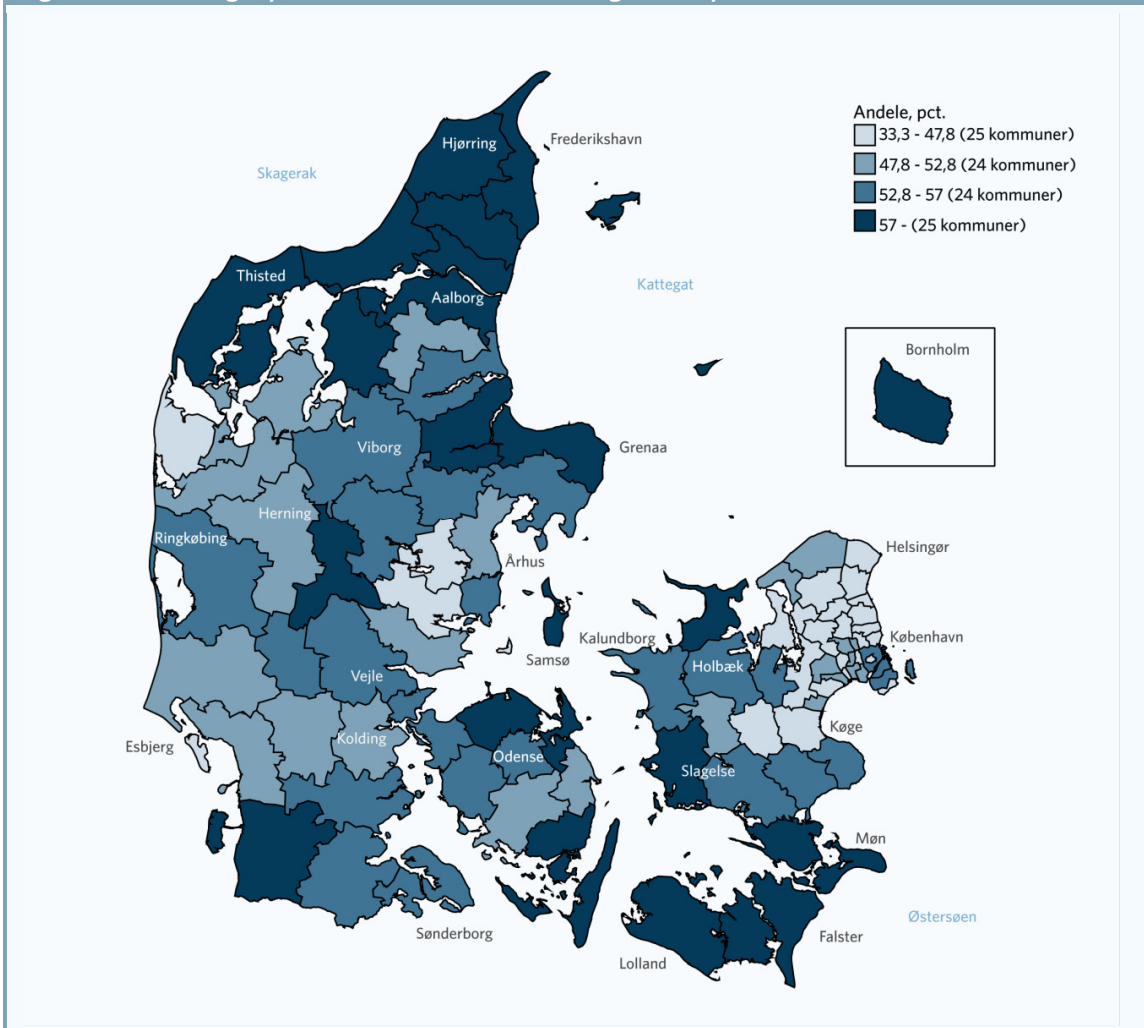

Anm.:I figuren indgår personer der som 64-årig enten er i beskæftigelse eller på efterløn (fordelt efter alder ved overgang til efterløn). Indkomsten er opgjort som den disponible indkomst som 58-årige og målt i forhold til alle 58-årige i beskæftigelse.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Mange borgere i udkantsdanmark bruger efterlønsordningen

Der er store geografiske forskelle på alderen ved overgang til efterløn. Landkortet i figur 6 viser hvor stor en andel af de der tilgår efterløn i 2008 der er 60 eller 61 år ved overgangen til efterløn. Som det fremgår, er denne andel særlig høj i Nordjylland på Lolland-Falster og Vestsjælland samt i en række økommuner (Bornholm, Langeland, Samsø og Læsø). Det er præcis også de kommuner der får det største tab fra Forårspakke 2.0 og genopretningspakken, jf. figur 4. Derimod er andelen af efterlønsmodtagere lav i kommunerne nord for København. Disse forskelle afspejler bl.a. forskelle i befolkningssammensætningen i de enkelte kommuner – fx i forhold til uddannelse.

Figur 6. Andel der går på efterløn som 60 eller 61-årig fordelt på kommuner

Anm: Figuren viser hvor mange der overgår til efterløn som 60 eller 61-årig målt som andel af den samlede tilgang til efterløn i 2008 i de enkelte kommuner.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Boks 2. Nærmere om opgørelsen af efterlønsmodtagere

Analysen af efterlønsmodtagere er baseret på den Registerbaserede arbejdsstyrkestatistik fra Danmarks Statistik. I tabeller og figurer er alderen opgjort ultimo 2008. Da opgørelsen omfatter tilgangen i 2008 (november 2007 - november 2008) vil der være nogle personer der står registreret med en alder der er ét år højere end den faktiske alder ved overgangen til efterløn. Det bidrager til at undervurdere andelen der går som 60 eller 61-årig, men forventes kun at have mindre betydning for forskellene mellem grupperne (uddannelse, køn, A-kasser og geografi).

De (få) personer der overgår til efterløn og har alderen 65 år ved ultimo 2008 indgår under de 64-årige i tabeller og figurer.